

A young woman with her hair in a bun is seen from the side, looking out a window. The scene is bathed in the warm, golden light of a sunset. In the background, a body of water reflects the sky, and trees are visible on the far shore. The overall mood is peaceful and contemplative.

Bind Danmark sammen

Rød-Grøn Ungdoms forslag til god og gratis offentlig transport i hele landet

Januar 2024

RØD-GRØN !
UNGDOM*

Bind Danmark sammen

Den offentlige transport er i krise. For nylig har DSB meldt ud, at billetpriserne på tog vil stige med omkring 10% pr. 21 januar 2024.¹ Samtidig stiger priserne også i busdriften, hvor dyrere brændstofpriser, faldende passagertal og stramme budgetter i kommuner og regioner også fører til nedskæringer i antal afgang og ruter.² I byer som Holstebro og Frederikshavn bliver bybusserne skåret helt væk.^{3,4}

Imens togene og busserne er ramt af prisstigninger og forringelser, går udviklingen i vores transportsektor den helt forkerte vej. Flere unge vælger privatbilismen til og offentlig transport fra.⁵ Dansk Industri peger på, at fravalget kan begrundes ved, at offentlig transport i dag er for dyrt og ufleksibelt, når man skal til uddannelser eller på arbejde.

Vi bliver nødt til at tænke nyt om fremtidens transport. Rød-Grøn Ungdom foreslår indførelsen af skattefinansieret offentlig transport samt bevarelsen af lukningstruede busruter. Følgende tre tiltag skal sikre transportmuligheder for alle i fremtiden – uanset hvor man bor eller hvad ens indkomst er.

- 1. Gratis offentlig transport:** Implementeringen af et landsdækkende system med skattefinansieret offentlig transport. Så kan vi sikre transportmuligheder for alle – uanset indkomst.
- 2. Bevar lukningstruede busruter:** En økonomisk indsprøjtning til transportselskaberne, der dækker deres underskud til gengæld for at de bevarer lukningstruede busruter. Dermed bliver kollektiv transport en attraktiv mulighed – uanset hvor man bor.
- 3. Hyppigere afgang:** En forøgelse af antallet af busafgange for at minimere ventetiden og gøre busserne mere attraktive for pendlerne.

På næste side findes vores finansiering af de tre tiltag. Vores udspil finansieres nemlig af en årlig 1%-beskatning af formuer over 35 mio. kr.

¹ DR, 2023: "Togrejser bliver op mod 13 procent dyrere næste år": <https://www.dr.dk/nyheder/seneste/togrejser-bliver-op-mod-13-procent-dyrere-naeste-aar>

² Politiken, 2023: "Busserne er inde i en "dødsspiral"": <https://politiken.dk/indland/art9546757/Busserne-er-inde-i-en-dødsspiral>

³ TV Midtvest 2023: "Slut med bybusser i Holstebro – Økonomien hænger ikke sammen": <https://www.tvmidtvest.dk/midt-og-vestjylland/slut-med-bybusser-i-holstebro-oekonomien-haenger-ikke-sammen>

⁴ DR, 2023: "Kommune skrotter lokale busruter og hæver prisen på flextrafik": <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/nordjylland/kommune-skrotter-lokale-busruter-og-haever-prisen-paa-flextrafik>

⁵ Dansk Industri 2020: "Færre unge pendlere vælger kollektiv transport": <https://www.danskindustri.dk/brancher/di-transport/analysearkiv/brancheanalyser/2021/6/farre-unge-pendlere-valger-kollektiv-transport/>

Finansiering

De samlede omkostninger for gratis offentlig transport vil være 10,75 mia. kroner årligt. Transportselskabernes underskud er på 773 mio. kroner, som vi vil dække til gengæld for et løfte om ikke at lukke nogen busruter. Udover at bevare de lukningstruede busruter, vil vi tilføje ca. 1 mia. for at sikre hyppigere afgang.

Finansieringen af udspillet består af en 1%-beskatning af formuer over 35 millioner kroner, (dvs. den del af formuen, som overstiger 35 millioner kroner), der vil indbringe 12,82 mia. kroner årligt.

Udspillet er overfinansieret med 300 mio. i tilfælde af, at initiativerne skulle være dyrere end antaget. Tiltagene er nemlig beregnet isoleret og mulige interne effekter mellem forslagene er ikke indregnet.

Tabel 1: Finansieringsgrundlaget for "Bind Danmark Sammen":

	Mia. kr. i 2024-priser
Initiativer i aftalen	
Frafald af billetindtægter på offentlig transport ¹	10,75
Bevarelse af lukningstruede busruter ²	0,77
Hyppigere busafgange ³	0,99
Samlet	12,52
Finansiering	
Formuebeskatning på 1% af formuer over 35 millioner kr. ⁴	12,82
Overfinansiering	0,30

Anmærkninger:

1) Kilde: Egne beregninger ud fra DTU's notat: "Effekter af gratis kollektiv transport" som var bestilt af Transport- og Boligministeriet. <https://www.ft.dk/samling/20191/alm-del/TRU/bilag/257/2158158/index.htm>

2) Kilde: Trafikselskabernes samlede underskud er på 1,35 mia. kr. KL og Danske regioner har lånt 600 mio., og regeringen har afsat 100 mio. kr., men det efterlader stadig et hul på 773 mio. kr i 2024-priser.: <https://www.kollektivtrafik.dk/bevar-den-kollektive-transport/2882>

3) Kilde: Egne beregninger ud fra rapporten: "Flere buspassagerer: Hvad skal der til?" udgivet af Danske Regioner, KL og Trafikselskaberne i Danmark. Vi har anvendt tal ud fra et højt ambitionsniveau i forhold til drifts udvidelser. <https://legacy.altinget.dk/misc/busrapport.pdf>

4) Kilde: Egne beregninger ud fra Oxfam Ibis' analyse: "Markant stigning i formuerne blandt de rigeste – en formueskat på de rigeste danskere kan give 12 mia. kr." I analysen er mekanisk tilbageløb og Skatteministeriets adfærdseffekter indregnet i den endelige værdi. https://oxfam.dk/documents/analyser/davos/oxfamibis_minirapport_markant_stigning_i_formuerne_blandt_de_rigeste.pdf